

פרוטוקול מס' 19

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה

ביום ג', כ"ב באייר תשל"ד - 14.5.1974, שעה 08.30

נ כ ח ר :

י. חמיר - יו"ר  
י. גארי  
ס. הנהן  
א. הדליץ  
ס. ורטמן  
ד. קורן  
ב. צ. קשה  
י. שמיר

חברי הוועדה:

מוזמנים:

מר דותם - משרד הפנים  
מר שפט - משרד הפנים  
מר כהן - משרד הפנים  
ת. פנחסוביץ - משרד המדפטים  
ד. טל - משרד המשטרה  
י. אהרונוסון - משרד העבודה  
י. עצמון - משרד העבודה

מר סרניץ - מרכז השלטון המקומי  
ס. יוקוני -  
א. רובינשטיין -  
ד. אורי -  
א. אבן - התאחדות החלשינים  
י. ברגר -

מוזכיר הוועדה:

י. ברזני

ד ש ס ה :

א. אדלר

חוק רישוי עסקים (תיקון מס' 2) (המשרד)

סדר-היום:

---

אני פותח את הישיבה.

הינ'ר י. תמיר:

ביום ד' הקרוב נתכנס בשעה 9 במרכז  
השלטון המקומי (במקום ביום ה') לסיכום הדיון בנושא הבוראים

ביום ג' הבא - המשך הדיון בחוק רישוי

עסקים.

ביום ד' הבא נקיים ישיבה מיוחדת, בשעה  
10, בביתו של נשיא המדינה, לפי הזמנתו, לדיון בענייני פנים ובעיקר  
בענייני איכות הסביבה.

ביום ה' הבא בשעה 10 נדון בהצעה לסה"י

של ח"כ ורדיגר בדבר סיבות הירידה מן הארץ.

חוק רישוי עסקים (תיקון מס' 2)

הינ'ר י. תמיר:

לא מזמן קראנו בעתון על התפשטות מחלת  
השחפת בת"א, גם בעסקים המייצרים ומשוקקים  
מזון. העתונים קשרו זאת עם חוק רישוי עסקים שאיננו מופעל, שלא  
בדקו את העובדים העוסקים בענף זה (מסעדות וכו'). בנושא זה נדון  
בישיבה אחרת, בנוכחות נציגי משרד הבריאות. כ-3,000 עולי שחפת נתגלו  
באיזור גוש דן בלבד, חלקם עובדים במסעדות ובעשיות המייצרות מזון.

מר שפם:

התחלנו לדון בתיקון לחוק רישוי עסקים  
כשהמגמה הכללית החשובה בו היא שינוי  
במבנה הרישוי. עד היום היה הרישוי חד-שנתי, לפי תקנות של שר הפנים.  
עתה אנו מציעים לעבור לרישוי סלקטיבי, רב-שנתי. עד היום לא עשינו  
זאת בדרך של תקנות, משום שנתברר שלפי המצב המשפטי הקיים משניתן  
רשיון - אינך יכול להתנות תנאים נוספים לאחר מתן הרשיון שלא  
התצית בעת מתן הרשיון. אם אנחנו עוברים עתה מרישוי חד-שנתי לרישוי  
רב-שנתי - בהכרח יכולות להתגלות נטיבות שיצריכו הוספת תנאים  
נוספים גם כשהרשיון בתוקף.

הדבר איננו פשוט. באשר אדם שקיבל פעם  
רשיון, אי-אפשר להטיל עליו תנאים נוספים ללא שיקול מעמיק, ולכן  
היינו צריכים ליצור מנגנון שיודיע לאדם שבדעתנו להטיל עליו תנאים  
נוספים ותאפשר לו להשמיד מה שיש לו לומר. והתנאים הנוספים ייכנסו  
לתוקף רק כעבור ששה חדשים. יחד עם זה, ייתכנו נטיבות שהמפגע הוא  
כל-כך רציני שאתה חייב לעשות משהו מיד. במקרים כאלה תינתן בכל זאת  
אפשרות לרשות הרישוי להטיל את התנאים המיוחדים מיד, ועל הסוגיה  
הזאת - מתי ובאילו תנאים ניתן להטיל את התנאים המיוחדים מיד, מה  
החרופה שיש אז לאזרח, ובעיות האיזון בין האינטרסים המנוגדים של  
רשות הרישוי ושל בעל העסק - מדבר סעיף 8 של החוק.

כחוצאה מן השינויים הללו היו מספר שינויי-  
לוריי, כגון הסמכת שר העבודה להתקין תקנות לגבי עסקים שהוא ממונה  
עליהם, ואי-אלה מיקונים הנובעים מהסמכת שר העבודה.

סוגיה נוספת היא השאלה מיהו האחראי

למחוללים או לעבירות שנעברו בעסקו (סעיף 7 לחוק). כאן אנחנו מציעים  
הרחבה מסויימת של האחראי לעבירה: גם השותף השקט וגם מנהלים שאינם  
מנהלים בפועל את העסק - וזאת בעקבות פס"ד שפס שאנשים אלה  
אינם אחראים לעבירות כאלה.

מר רותם:

המטרה העיקרית של החוק היא שבמקום שהאזרח  
הולך היום לפקיד - ילך הפקיד לאזרח; לבדוק

את העסק; פיקוח במקום, במקום עבודה אדמיניסטרטיבית. במשך הזמן אנו  
מקווים גם שכל ענין התנאים המיוחדים יפול. לדוגמה: לאחרונה הופיעו  
תקנות בדבר תנאי תרואה נאותים בבתי-אוכל, חוברת שבה מרוכזים כל  
התנאים החלים על אדם הרוצה לפתוח בית אוכל. שם נאמר במפורש שלא  
יתקבל אדם לעבודה בבית-אוכל אלא אם כן הציג תעודה רפואית וכו'.  
תקנות כאלה הכוונה להתקין לגבי כל סוגי העסקים.

סעיף 1

זהו סעיף טכני.

מ. רותם:

מ. שפט:

הכוונה כאן להחזיר את שירותי הכבאות לתחום העסקים ששר הפנים הוא הממונה עליהם, ולהוציא עסקים אלה מכלל העסקים ששר העבודה ממונה עליהם. משום כך מוצע כאן להוסיף ברשימת העסקים ששר הפנים ממונה עליהם גם את המלים "ולשירותי הכבאות".

היו"ר י. חמיר:

אני חושך בקו הזה. מוטב לצמצם ככל האפשר את הסיבוכים של החקיקה בין

המשרדים השונים.

הוחלט: לאשר סעיף 1 כמוצע.

סעיף 2

מ. שפט:

בדיון בישיבות קודמות הסתמנו מספר תיקונים שהוסכם להכניס בסעיף זה. קודם כל, בהערת השוליים קיבלנו את ההצעה לשנות את הכותרת ל"תנאים מיוחדים ותנאים נוספים".

הוועדה התלבטה לגבי המלה "הכרח" שבשורה הרביעית של הסעיף. כאן העלה נציג עיריית ת"א את ההצעה לכתוב "צורך" במקום "הכרח". לאחר שיקול החלטתי בכל זאת להשאיר את המלה "הכרח".

לפני המלים "מבקש הרשיון" שבשורה לפני האחרונה בסעיף, מוצע עתה להוסיף "או בעל הרשיון".

קיבלנו גם את הצעת ח"כ ארידור בדבר הצורך בפנקס אוטומטית מצדנות הרשיון לגבי כל דרישה לתנאי נוסף.

ח. פנחסוביץ:

נקודה נוספת הועלתה ע"י אנשי עיריית ת"א: להוסיף מטרה נוספת לקביעת תנאי שייכנס לתוקף פיינג: "לשם מניעת הפרעה ממשית לפרט". הממשלה מסכימה.

היו"ר י. חמיר:

גם אני מסכים.

ח. ורסטמן:

מי יקבע מה זו הפרעה ממשית לפרט?

מ. רותם:

מי שקובע את התנאים.

ח. פנחסוביץ:

דבר נוסף שביקשו אנשי עיריית תל-אביב: שהתנאים הנוספים ישלחו במישרין ע"ינות האישור. כלומר, משרד הבריאות ישלח במישרין לבעל הרשיון את התנאים המיוחדים שהוא דורש. אנחנו מבקשים לתקן את נוסח החוק כך שיבהיר שהדבר ייעשה באמצעות רשות הרישוי, אלא שלרשות הרישוי לא יהיה שיקול דעת אלא היא תהיה חייבת לשלוח את התנאי הנוסף שדורש משרד אחר. אבל המשלוח ייעשה ע"י רשות אחת בלבד.

י. אהרונסון:

בחוק העיקרי נוגע משרד העבודה בסעיף 1א(3) האומר: בטיחות של הנמצאים במקום העסק או בסביבתו. בחיקון המוצע נאמר שאפשר יהיה להטיל תנאים נוספים במקרה של סכנה לשלום הציבור, בריאותו או בטיחותו. השאלה היא אם המלים הללו מכסות גם את האמור בחוק העיקרי.

סר שפט:  
לפי דעתי - כן. כי כשאתה אומר ספציפית:  
בטיחות הנמצאים בעסק או בסביבתו - פירוש  
הדבר שמכלול הדברים שאתה מדבר עליהם חלים על מקום העסק או על סביבתו.

ב.צ. קשת:  
אינני סבור שכדאי להשאיר את הנקודה  
הזאת לאפשרות של פירושים שונים. צריך  
לומר במפורש שענין העוברים מכסה גם את הנמצאים בחוץ וגם את הנמצאים  
בפנים.

י. אהרונסון:  
למשרד העבודה יש כיום סמכות לעסוק  
בנמצאים במקום העסק או בסביבתו. התיקון  
המוצע בסעיף 7 אומר שתנאים מיוחדים אפשר להתנות כשיש סכנה לשלום  
הציבור, בריאותו או בטיחותו. אם אומרים שהנמצאים במקום העסק נראים  
כחלק מן הציבור והם נכללים בתיקון הזה מכללא - באתי על סיפוקי.  
השאלה היא אם סעיף 7 אמנם נותן לנו אפשרות להתנות תנאים מיוחדים גם  
לגבי הנמצאים במקום, אם הם חלק מן הסעיף הזה או לאו.

ת. פנחסוביץ:  
השאלה הראשונה היא אם בכלל רשאים להוסיף  
תנאים בשלב יותר מאוחר. שאלה שניה - אם  
רשאי נותן האיטור לקבוע תנאי שייכנס לתוקף לפני תום ששה חודשים. לגבי  
תנאים בכלל - אין ספק, כי נאמר: רשאים הם להוסיף תנאים... אם ראו  
הכרח בדבר לשם קידום אחת ממטרות הרישוי. ואין ספק שזוהי אחת ממטרות  
הרישוי. השאלה חלה על הפירוש שבסיפא, ביחס לתנאים שייכנסו לתוקף  
מיד, כדי למנוע סכנה לשלום הציבור, בריאותו או בטיחותו. "בטיחותו"  
בוודאי כלול כאן.

י. אהרונסון:  
השאלה היא אם "ציבור" מכסה את הנמצאים  
במקום או לא.

ת. פנחסוביץ:  
ללא ספק.

ג. ורטמן:  
הערה לסדר: אני מציע שקודם כל נשמע את  
המוזמנים לגבי החוק כולו, ואח"כ נעבור  
לדיון בינינו בסעיפי החוק.

היו"ר י. תמיר:  
אני מקבל את ההערה.

א. אבן:  
היום שמענו על תיקונים נוספים שהוחלט  
להוסיף ושאינם מופיעים בחוברת הכחולה.  
אולי כדאי שנשמע אם יש תיקונים נוספים כאלה, שעדיין אינם ידועים לנו.

מר שפט:  
בסעיף 3 לחוק המוצע (סעיף 7א לחוק  
העיקרי) התעוררה שאלה מה עושים אם הרואה  
עצמו נפגע ע"י התנאי המיוחד. הבעיה כאן היא אם אין לעשות רגולציה  
נוספת; כמה זמן ורוש לנפגע ע"מ לעדער. כאן אמרנו שאנחנו רוצים בכל  
זאת לקבוע מסגרת זמן שבה יוכל אדם לעדער, והצענו 30 יום.

ואז היו לנו לבטים בנוגע לסדרי הדיון:  
איך אדם מגיש את הערעור, מה הפרוצדורה. היום אין שום דבר בחוק  
בענין זה. בהתייעצויות פנימיות בינינו אני מבין שנציע תקנות של שר  
המשפטים שיקבעו את סדרי הדיון לגבי ערר מסוג זה. אני מבין שגם היועץ  
המשפטי לממשלה כבר נתן דעתו לבעיה זו.

היו"ר י. תמיר:  
אני נאלץ לעזוב את הישיבה, ומבקש מח'כ  
קשת למלא את מקומי בעת העדרי.

ח. פנחסוביץ:

לפי המצב הקיים התנאי נכנס לתוקף מיד, אלא שאפשר כמובן לבקש צו עיכוב, עד שידון ביהמ"ש בערעור לגופו. אלא שלפי סעיף 22 לחוק רישוי עסקים, הדין בהגשת בקשה לביטול צו ההפסקה המינהלי, נאמר במפורש שהגשת הבקשה לביטול לא מעכב את ביצועו של הצו. אנו מציעים אפוא לקבוע גם כאן הוראה שתנאי מיוחד ייכנס לתוקף כמועד שקבעה רשות הרישוי, וביהמ"ש שידון בזה רשאי לתת צו עיכוב ואז ייכנס כבר גם לדיון חלקי לגופו של ענין, ויחליט אם יש מקום להוציא צו עיכוב. משום כך אנחנו מציעים להוסיף את ההוראה הזאת, וכן להוסיף הוראה שטרם הדין בערעור ייקבעו ע"י שר המשפטים בחקנוח. כאן נקבע את הפרוצדורה וגם את תקופת הערעור (שתהיה קרוב לוודאי 30 יום, כפי שהוצע כאן).

מר רותם:

ביתר סעיפי החוק אין דברים שנראה לנו שאמורים להשתנות ואשר אינם כלולים

בחוקת הכחולה.

ב.צ. קשת:

התעוררה בעיה בקשר להחלפת בעלות.

ח. פנחסוביץ:

הצעה זו הועלתה ע"י משרד הבריאות, והממשלה החליטה שלא להעלות אותה כאן

אלא לקחת אותה בחזרה.

ב.צ. קשת:

הצעה זו הועלתה ע"י אנשי עיריית ח"א, ואני מבקש לדון בה כאן גם בנוכחות האינטרסנטים שיושבים כאן, כדי שיוכלו להגיב עליה.

ח. פנחסוביץ:

ההצעה היתה שעם שינוי הבעלות יהיה צורך ברשיון חדש. אנחנו איננו מקבלים זאת, ונראה לי שגם נציגי החעשיינים יתמכו בעמדתנו.

דבר נוסף לידיעת נציגי החעשיינים: הוראות המעייפים 2, 3 ו-6 להצעת החוק ייכנסו לתוקף ביום 1.1.75, והיינו עם תחילת שנת הרישוי הבאה. כלומר, הוספת תנאים - רק לקראת תחילת שנת הרישוי הבאה.

א. אבן:

מר שפט אמר לגבי סעיף 7 בהצעת החוק (סעיף 14 בחוק העיקרי) שכאילו מטילים כאן אחריות גם על השותף הרדום, אבל לא היא. יש רק הבהרה של המושג "מנהל בשכר" ושל "בשכר", ועל זה אין לנו הערות.

לגבי התוספת שבסעיף 2 להצעת החוק, להוציא מסעיף 7 את ענין קידום תקופת ההתנאה במקרה של הפרעה ממשיית לפרט - אני נוהר מן המושג של "הפרעה ממשיית לפרט" שנראה לי רחב מדי. ההגדרה צריכה להיות אוניקסטיבית. כל פרט יוכל לסעון שיש "הפרעה ממשיית", הפרעה שאיננה סבירה לציבור אבל היא סבירה לגביו.

מר רותם:

השאלה היא אם גיח-המשפט יקבל זאת.

א. אבן:

לי נראה שצריך להשאיר את ההגדרה הקיימת לגבי שלום הציבור, בריאותו ובטיחותו, אולי בתוספת המלים "הציבור או חלק ממנו".

לגבי סעיף 3 (תוספת סעיף לא), אנחנו מברכים על הרעיון שבתיקון, על השינוי בשיטה. כי יש כאן ייעול ומניעת התרוצצות מיותרת לשם חידוש רשיון. יש עסקים שיש להם 7 רשיונות שצריך לחוש בכל שנה, וזוהי טרדה מיותרת. ע"י התיקון הזה משיג החוק את מטרתו מבלי לפגוע במטרה הכללית, ותוך הקלה על מבקש הרשיון.

א. אבן:

יחד עם זה, לגבי הזכות לבטל את הרשיון - אם עומדים לבטל לאדם רשיון צריך לתת לו הודעה מוקדמת סבירה, ואני מציע שלושה חדשים, וזה ללא קשר עם הזכות לערער. כי ייתכן שממילא התשובה תהיה שהנשיון מוכיח שתמיד נותנים שהות של שלושה חדשים לבעל הרשיון לערער, לתקן וכו', אבל אם אנחנו כבר מסדירים את העניין כל-כך טוב - אין צורך שמבקש הרשיון יהיה תלוי בחסדה של רשות מינהלית. צריך שתהיה זכות קבועה בחוק, וצריכה להינתן לאדם הזדמנות המוגדרת בזמן. הייתי מציע אפוא להוסיף לגבי ביטול רשיון: ובלבד שהתקופה לא תפחת מ-90 יום. מה גם שכבר קבעתם שלא יבוטל רשיון אלא לאחר התייעצות וכו'.

י. ברנר:

הפרקטיקה המעשית באמת מוכיחה ששירות-הלב הזאת איננה קיימת, אבל הדבר תלוי ברשויות המקומיות השונות, דבר שאינני חושב שהוא רצוי. הדרישה נראית לי אפוא סבירה בהחלט, כדי למנוע פירושים שונים.

אני מצטרף לכל הצעותיו של מר אבן, ומבקש

שהוועדה תקבלן.

ג. צ. קשת:

רשומה אצלי הערה: "תקנות קבועות לכל הרשויות", של מר לפיד.

מר שפט:

זוהי טכניקה בלבד. מר לפיד מבקש שהטפסים יהיו אחידים, שההתראות יהיו אחידות, שההודעות למיניסטר יהיו אחידות וכו'. אנחנו רואים זאת בעין טובה. זהו מעין ייעול משרדי שאתה יכול לקבוע בתקנות. נרחיב את סמכויות שר הפנים להתקין תקנות גם בנושאים אלה; הנושא הזה איננו פרובלמטי; נימצא את ביטוינו בחוק.

מר רותם:

גם את קביעת המועד של 90 יום קרוב לוודאי שנקבע בצורה כזאת בתקנות.

מר שפט:

יש עוד מספר שיפורים ותיקונים שהציעו אנשים שונים, שאינם משנים מהותית את החוק, ושנכניס אותם בנוסח הסופי.

א. רובינשטיין:

אני רוצה להתייחס לסעיף 7, בדבר סגירת עסק, ביטול הרשיון. השאלה היא מדוע רוצים לסגור עסק. אם הגיעו למסקנה, אחרי התייעצויות, שיש לבטל את הרשיון - בוודאי אי-אפשר לתת עוד 90 יום.

מר שפט:

סעיף 7א(3) אומר שהסמכויות הללו אינן פוגעות בסעיפים 16, 17, 20 ו-23 שבחוק. אם המצב הוא כזה שצריך להוציא מיד צו הפסקה מינהלי או שיפוטי - אין פירוש הדבר ביטול רשיון. אלה הם שני דברים שונים. הסמכות לתת צו הפסקה נשארת בחוק. הכוונה כאן לביטול סופי של רשיון, ולא לבעיות פרוצדוראליות איך סוגרים עסק בדרך של צו הפסקה.

מ. ירקוני:

אם הבנתי נכון, נאמר שאם מתחלפים הבעלים - הרשיון של העסק נשאר. אבל ידועים מקרים שיש אח"כ התנגדות לבעלים החדשים, כמו במקרה של עסק למכירת משקאות משכרים שהמטרה מתנגדת לבעלות של טיפוסים מסויימים.

**ה. פנחסוביץ:**  
אז היא תבטל את הרשיון. ואם אדם יקיים  
חברה ויעביר את המניות? הרי יש דרכים  
לעקוף את הדבר הזה גם אם נכתוב זאת בחוק, כי העניין יחול רק על יחיד  
ולא על תאגיד. המסטרה תלך ותערוך ביקורת, ותאמר: אדם זה - לא היינו  
נותנים לו אף פעם רשיון, ואנחנו דורשים לבטל את רשיונו.

**מר מוניץ:** אבל מניין תדע המסטרה שיש העברה בעלות?

**ה. פנחסוביץ:** היא תערוך ביקורות.

**מר רותם:** ענין זה שייך לתקנות שיתקין שר הפנים בדבר  
תקפו של רשיון, ששם יקבע חובת הודעה על  
שינוי בעלות. יש כל מיני תקנות הנוגעות לבעלים.

**ר. טל:**  
שבחוק  
הבעיה העיקרית/היא פיקוח על עסקים ולא  
על המנהלים. המסטרה עורכת דרך קבע  
ביקורות לגבי מי שמנהל עסקים כאלה. אבל לא צריך להכביד על הנושא הזה  
של העסק מראש.

**מר מוניץ:**  
אני מסכים לנקודת המוצא: שהחוק נוגע  
לפיקוח על עסקים ולא על אנשים. ולדברי  
מר רותם: הדבר ימצא את ביטויו בתקנות של השר, ששינוי כלשהו בצורה זו  
או אחרת יגיע לידיעת הנוגעים בדבר כדי שיוכלו לקבוע את עמדתם. כי  
ביקורת על ניהול עסק ללא רשיון חייבת להיות, אבל במקרה של העברה  
בעלות הכרחית תקנה שאין להעביר בעלות אלא לאחר מתן הודעה לגורמים  
הנוגעים בדבר. ואז, כשתגיע הודעה כזאת על שינוי בעלות - קודם כל  
לרשות הרישוי - תוכל זו להעביר אותה לכל הנוגעים בדבר, ואלה יוכלו  
לקבוע את עמדתם.  
ביחס לטפסים - אני מצטרף לדעת חברי.  
רצוי מאד שיהיו טפסים אחידים של בקשה, רשיון וכו'.

ביחס לשליחת רשיון, בחוק העיקרי יש  
כלים גם לרשות המינהלית וגם לרשות השיפוטית לסגור עסק במידה שהוא  
מתנהל שלא עפ"י התנאים. כאן צדקו האומרים שאם כבר הגיע הצורך לשלול  
מסישהו את הרשיון - זה לא נעשה לפי רצונו הקפריזי של מישהו, ולכן  
החקופה המוצעת כאן של 90 יום נראית לי ארוכה מדי. אולי מוטב לקבוע  
תקופה קצרה יותר.

**מר שפט:**  
כדי להסיר ספקות, למרות שיש לשר הפנים  
סמכויות להתקין תקנות לשם ביצוע החוק,  
אנחנו מוכנים לשקול את האפשרות להוסיף פירוט יחד בסעיף 39 של החוק,  
לרבות טפסים להודעות על שינויים משמעותיים בעסק, שינוי בעלות וכו'.  
אם כי כאן יש כמובן סכנה שפירוט במקום אחד יתפרש כאילו בסעיפים אחרים  
אין לנו אפשרות כזאת. עכ"פ, רשמנו לפנינו את ענין שינוי הבעלות,  
ונבדוק איך אפשר לפתור את הענין.

**א. רובינשטיין:**  
במקרה של שינוי בעלות, כשהבעלים הקודמים  
אינם נמצאים עוד במקום - לא ייתכן  
להשאיר את הרשיון על שםם.

**מר רותם:**  
בעיה זו תידון כשנדבר על התקנות. שר  
הפנים צריך יהיה לקבוע בתקנות עד מתי  
יחול תקפו של רשיון. שמענו את עמדתכם ואת עמדת משרד הפנים בענין זה,  
ועוד יהיה לנו דיון פנימי בנדון.

מר מרניץ:

בענין האחריות הפלילית של בעלים, פקיד  
וכו' - היינו מבקשים לשמוע על כך יותר.

מר שפט:

בדברי ההסבר לסעיף 7 שבהצעת החוק יש  
פירוט נרחב.

א. אבן:

אני רק מבקש שבמידה ויתגבשו אצלכם הצעות  
מהותיות נוספות שעלולות להשפיע על עמדתנו  
- חתנו לנו הזדמנות לעיין בהן ולהשמיע את דברינו.

ב. צ. קשת:

כך מקובל. אני מודה לאורחים.

ה. פנחסוביץ:

משרד הבריאות חשב שהוא כנותן האישור  
רשאי לשלוח את התנאים שלו ישירות לבעל  
העסק, שלא באמצעות רשות הרישוי. אנחנו מצדנו מוכנים להוסיף פסקה  
בחוק בענין זה, לפיה נותן האישור יצטרך להעביר את התנאים שלו באמצעות  
רשות הרישוי, אבל רשות הרישוי תהיה חייבת לשלוח אותם לבעל העסק ללא  
כל שיקול דעת מצידה. אבל שלמשלוח ההודעה תהיה רק כתובת אחת.

מר שפט:

בסעיף 2 אנו מציעים כאמור שבהערות-השוליים  
נכתוב "תנאים מיוחדים או תנאים נוספים",  
באשר אלו הן שתי סוגיות נפרדות.

השארנו בצריך-עיון (ולדעתנו אין צורך  
בשינוי) את ההצעה להחליף את המלה "הכרח" במלה "צורך", באשר איננו  
רואים את ההבדל.

בשורה שלפני האחרונה, לאחר המלים "כדי  
למנוע סכנה דחופה לשלום הציבור, בריאותו או בטיחותו", מוצע להוסיף:  
"או הפרעה ממשיכה לפרט".

בשורה האחרונה אנחנו מציעים לכתוב,  
במקום "מבקש חשיון" - "בעל הרשיון או מבקש הרשיון".

אלה התיקונים שאנחנו מציעים בסעיף 2.

י. אהרונסון:

במקום המלה "הפרעה" אולי מוטב לכתוב  
"מטרד", שכבר מופיע בתחילת החוק.

ה. פנחסוביץ:

"הפרעה" נראית לנו מונח הרבה יותר רחב  
מ"מטרד". "מטרד" הוא מינוח משפטי מדייק.

י. בארי:

גם בפקודת הנזיקין המונח "מטרד" מוגדר  
כהפרעה, ולדעתי זהו הביטוי המתאים, וזאת  
גם הכוונה. לכן אני חומך בהצעה לכתוב "מטרד" במקום "הפרעה", ובמקום  
"פרט" אני מציע לכתוב "זולת".

ה. פנחסוביץ:

נבדוק זאת, ובישיבה הבאה ניתן תשובה.

הנחלט: לקבל עקרונית סעיף 2, כפול לתיקונים שעליהם הוסכם.

סעיף 3

הוספת סעיף 7א(א)

מר שפט:  
הבעיות הפתוחות בסעיף זה הן: ראשית -  
התאחדות החלשיינים מבקשת הורעה מוקדמת  
של 90 יום, כפי ששמענו לפני דקות אחדות. לא החייצנו על הענין הזה,  
אבל הדרישה נראית לנו סבירה. מאחר ומדובר בניטול סופי של רשיון, שזהו  
צעד רציני - לא יהיה זה מוגזם לתקן את הסעיף בהתאם. אני רק מבקש  
להבהיר ש-90 הימים הללו צריכים לכלול גם את תקופת הערעור.

מר רותם:  
לדעתי אפשר להסכים ל-90 יום גם אחרי  
תקופת הערעור.

ב.צ. קשת:  
לשכת המסחר מציעה להוסיף בסיפא של סעיף  
7א(א): "לא יבוטל רשיון מיזמתה של רשות  
הרישוי אלא לאחר התייעצות עם נותן הרישוי כאמור, ולאחר שניתנה לבעל  
הרשיון הזדמנות להשמיע את טענותיו גם בפני הארגון הכלכלי המייצג  
באותו ענף".

מר רותם:  
לזה איננו מסכימים.

א. הרליץ:  
אני רואה בשתי ההצעות האחרונות פתח  
לסחבת, גם בהצעת לשכת המסחר וגם בהצעה  
בדבר 90 יום. כי 90 הימים יתמשכו על פני חדשים, ואנחנו הרי מעוניינים  
לשמור על שלום הציבור.

מ. ורסטמן:  
כתוב פה שהרשיון לא יפחת מתקופה של שנה.  
מה ההגיון אפוא ב-90 הימים? במקרים כאלה  
מספיק לדעת הודש ימים. אני מסכים שלגבי כל נושא יקבע שר הפנים את  
התקופה הטפזיפית לו. לגבי משקאות מסכרים למשל יכולה התקופה להיות  
30 ולא 90 יום. ומה גם שבלאו הכי יש לבעל העסק אפשרות לערער בפני  
ביהמ"ש. כאן אני חושך אפוא בדברי ה"כ הרליץ.

ב.צ. קשת:  
אני אינני מקבל את פניית לשכת המסחר.  
אין טפק שאדם הרואה עצמו נפגע ירוץ  
לארגון הכלכלי שטייצג אותו, והארגון הזה ייעץ לו. להגדיר זאת בחוק  
- לדעתי זה לא מתקבל על הדעת.

מר שפט:  
מה גם שבהצעתם הם כותבים "להשמיע את  
טענותיהם בפני הארגון". מי מונע מהם  
לעשות זאת בלאו הכי? כוונתם כאן איננה זהה לנוסח שהם מציעים.

ב.צ. קשת:  
אני מתנגד גם לנוסח וגם לכוונה.

מה שנוגע למועד של 90 יום - אני מציע  
שנתפטר על 60 יום. פניה כזאת, בתוספת הסכמה של היועץ המשפטי, לדעתי  
מחייבת אותנו להתחשב בדבר.

מר רותם:  
לא מדובר כאן בכך שרוצים לפתע לשלוח  
רשיון ממישהו. כאן מדובר בניטול סופי של  
רשיון. למשל: בירושלים יש יקב בשכונת מאה-שעריט, הקיים שם כבר 80 שנה,  
בבית שכור. מבחינת הסביבה ברור שרצוי להעבירו, אבל בסופו של דבר  
מהיקב הזה מתפרנסות משפחות רבות הנמצאות שם עוד לפני הציבור שבסביבה.  
במקרה כזה אי-אפשר להוריע להם: תוציאו את העסק, ודי. לא הם שגרמו

מר רותם:

למצב שנוצר שם, אלא הציבור שבסביבה שבא אחריהם למקום. ואז צריך לאפשר להם לחפש לעצמם מקום אחר, ולעזור להם. במקרה זה נדמה לי שהיחיד עדיף.

אם הדבר מהווה מטרו שיש בו סכנה מיידית - יש לנו תמיד אפשרות לסגור את העסק אדמיניסטרטיבית. אבל כאן מדובר כאמור על סגירת עסק לעולמים, וסביר לאפשר תקופה קצת יותר ארוכה (אני מוכן להתפשר על 60 יום). לא מדובר כאן בשלומו של הציבור שיינוק אם נאפשר תקופה יותר ארוכה. כאן הזמן לא קובע, והאנשים ראוים להגנה כלשהי.

ת. פנחסוביץ:

פס'ד שנתן ביהמ"ש העליון בענין ביח"ר לנקניק בגבעת-שאול בירושלים, שהיה קיים שך 25 שנה ונאלץ לעבור לאיזור אחר פכיוון שהיווה מטרו לסביבה - קבע אף הוא תקופה מסויימת, וכשבאו הפקחים לסגור את העסק פסק ביהמ"ש שיינתן לעסק שנתיים כדי להקים את המפעל החדש. גם אם נקבע אפוא תקופה קצרה יותר, ביהמ"ש יאריך אותה. מה גם שלהפסיק פעילות של עסק שמהווה מטרו ניתן גם בדרכים אחרות עפ"י החוק.

הוחלט: לקבל תוספת סעיף לא(א), בתוספת התיקון שנתקבל בדבר הודעה מוקדמת של 60 יום.

סעיף לא(ב)

מר שפט:

כאן יש שלוש בעיות. ראשית - תוך כמה זמן יכול אדם לפנות לביהמ"ש, ובאיזו צורה יפנה. כאן אנחנו מציעים ששר המשפטים יסדיר בחקנות בעיות פרוצסואליות של פניה לביהמ"ש.

שנית - מספר חברי כנסת עוררו את בעיה של דרכי הערעור על החלטה. לאחר התייעצות בינינו ולאחר שקיבלנו חוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה אנחנו מציעים שיהיה ערעור על החלטת שופט השלום בפני ביהמ"ש המחוזי בדם יחיד, והחלטת הדן היחיד בביהמ"ש המחוזי תהיה סופית. לא נראה לנו שהחלטת שופט השלום תהיה סופית, וכן לא נראה לנו לאפשר ערעור לביהמ"ש העליון.

שלישית - אנחנו מציעים לשנות את ה"תנאי המיוחד". כתוב כאן: "הרואה עצמו נפגע... בהוספת תנאי מיוחד". התנאי המיוחד כאן הוא תנאי מיוחד ששר הבריאות היה מוסיף בדשיונות בהתאם לסעיף 40. אנחנו מציעים כאן לומר "בהוספת תנאי", ולמחוק את ה"מיוחד", כדי שיובהר שמדובר באותם תנאים שעליהם דובר, סעיף 7, ואגב כך הוספנו "תנאים מיוחדים ותנאים נוספים" בסעיף 2.

ת. פנחסוביץ:

בישיבה קודמת סיכמנו גם שהטיפא של הסעיף תהיה: "ובית-המשפט רשאי לבטל את ההחלטה או התנאים או לשנותם אם נוכח שהם בלתי סבירים, ורשאי הוא לאשרם". זאת פשוט הבהרה של הכוונה. אין כאן שינוי מסשי.

מר רותם:

זה מצמצם את ביהמ"ש, אם אומרים לו "תנאים סבירים".

ת. פנחסוביץ:

אולי נשאיר זאת לדיון פנימי בינינו.

ב.צ. קשת:

מדובר כאן שוב בביטול רשיון, ואינני בטוח שהפרוצדורה שאתם מציעים, של איטטנציה סופית של בימ"ש מחוזי כדן יחיד, אמנם מוצדקת. למה לא יוכל

ב.צ. קשת:

אדם הרואה עצמו נפגע להגיע לכל האינסטנציות שקיימות במדינה? זהו צמצום זכותו של אדם ללחום על קיומו.

שנית, לגבי הסיפא - הייתי מסתפק בנוסח כפי שכתוב, ולא מוסיף את ענין הסבירות וההבחנות לשופט להתייחס כאן למקרה אחרת מן הרגיל.

פ. בארי:  
אני מסכים עם ח"כ קשת. גם אני מציע להשאיר את הסיפא של הסעיף כפי שהוא. עי"כ אנחנו משאירים מה שצריך להשאיר לשיקול דעתו של ביהמ"ש.

אשר לערכאות השונות, נכון שמחבר בביטול רשיון, אבל נראה לי ששלוש ערכאות שיפוט מספיקות בהחלט, כי גם שיקוליה של הרשות שמבטלת את הרשיון הם מעין-משפטיים, ואין צורך להטריד את ביהמ"ש העליון. הייתי רק מציע לשיקול: שביהמ"ש המחוזי במקום כדן יחיד ישב בהרכב של בימ"ש לערעורים, כלומר שלושה שופטים.

מ. ורשמן:  
אני מצטרף לדברי ח"כ בארי בענין ביהמ"ש לערעורים.

ת. פנחסוביץ:  
אנחנו מבקשים להבהיר כאן: אמנם, לפי הנוסח ברור שהתנאי הנוסף ייכנס לתוקף במועד שקבעה רשות הרישוי, בין אם מיד או כעבור ששה חדשים. השאלה הייתה כאשר מגישים ערעור, האם זה דוחה את כניסת התנאי לתוקף או לא. לפי הנוסח הקיים, כיוון שלא נאמר אחרת, התנאי נכנס לתוקף, אלא שרשאים לבקש מביהמ"ש צו עיכוב. מכיוון שבסעיף 22 לחוק, לגבי צו מינהלי, הדבר נאמר במפורש - אנחנו מציעים להוסיף גם כאן פסקה האומרת שהתנאי ייכנס לתוקף במועד שקבעה רשות הרישוי, וביהמ"ש יהיה רשאי לתת צו עיכוב.

ב.צ. קשת:  
האם הפרוצדורה בביהמ"ש היא כזאת שמאפשרת לקבל צו עיכוב בזמן?

ת. פנחסוביץ:  
כן. מצטערנו אנחנו יודעים שליחר בטחון ביהמ"ש נהוג כמעט תמיד לתת צו עיכוב.

הרחלט: (1) לא לקבל את הצעת השינוי בסיפא (הצעת ת. פנחסוביץ);

(2) למחוק את המלה "מיוחד" אחרי המלה "תנאי";

(3) הערכאה האחרונה לערעור היא ביהמ"ש המחוזי בשבתו כבימ"ש לערעורים (הרכב של שלושה שופטים);

זכות הסתייגות: ב.צ. קשת

(4) תיווסף בסעיף הוראה לפיה שר המשפטים יתקין תקנות בדבר סדרי הדין, שיכללו גם הוראה בדבר תקופה של 30 יום לערעור;

(5) כפוף לתיקונים הנ"ל - לאשר את הסעיף.

ועדת הפנים - 14.5.74

סעיף 7א(ג)

לסעיף זה לא היו הערות.

מ. שפ.ט:

הוחלט: לאשר סעיף 7א(ג)

סעיף 7א(ד)

סעיף זה מדבר על צווי ההפסקות למיניהם, האמצעים הנוספים, סמכות ביהמ"ש אחרי

מ. שפ.ט:

הגשת כתב אישום, וכו'.

אם רוצים לשלול רשיון מעסק, ובינתיים הוא מהווה מטרד - אפשר לסגור אותו בינתיים עפ"י צו הפסקה מינהלי או שיפוטי. כלומר, אם הודיעו לבעל עסק שעומדים לסגור את העסק - אין זה מנוע בינתיים את ההליכים המינהליים הרגילים של צו הפסקה.

מ. רותם:

הוחלט: לאשר את הסעיף.

סעיף 4

מ. שפ.ט:

זוהי הקבלה לכל יתר השרים שיש להם סמכויות בחוק הקיים להתקין תקנות לגבי עסקים שבתחומם. אנחנו מציעים כאן כאמור להוסיף את שר העבודה, ובהזדמנות זו - מה שאיננו בחוברת הכחולה - להוסיף גם את שר החקלאות, לגבי הנושאים שבתחומו.

ח. מנחסוני:

עמדת משרד המשפטים היא שאנחנו מעוניינים שתהיה סמכות לשרים, כדי שיפרסמו תקנות ואז האנשים ידעו מראש מה חל על העסק שהם עומדים לפתוח, ואז לא יהיה הדבר בדרך של תנאים מיוחדים.

הוחלט: לאשר סעיף 4, בתוספת "שר החקלאות".

סעיף 5

מ. שפ.ט:

סעיף זה מציע לשנות את מספור הסעיפים בחוק בהתאם למה שנתקבל כאן.

הוחלט: לאשר סעיף 5.

סעיפים 6, 7(1), 8 ו-9

מ. שפ.ט:

מאחר שתקופת הקפם של רשיונות כבר הוסדרה בסעיף 7א(ג) לעיל - אין עוד מקום לחזור על כך בסעיף 13 לחוק, ואנחנו מציעים אפוא ראוּרְגַנִּיזצִיָה בסעיף 13, מותאמת לתיקונים המודמים. אותו דין חל על הסעיפים 7(1) (סעיף 7(2)) (הוא ענין שונה), 8 ו-9.

הוחלט: לאשר סעיפים 6, 7(1), 8, ו-9.

סעיף 7(2)

ת. פנחסוביץ:

יש פס"ד (המצוטט בדברי ההסבר) של אדם שניהל בפועל עסק שרשיונו היה על שם אחר, שלא היה לו כל קשר עם העסק ואף לא היה בארץ. העסק ניהל ללא רשיון. זוהי עבירה פלילית. השאלה היא את מי אפשר היה להעמיד לדין. העמדנו אפוא לדין את האיש שהיה במקום, את זה שניהל את העסק בפועל, וביהמ"ש המליץ לתקן את החוק בענין זה. אנחנו מציעים אפוא שנוכל להעמיד לדין פלילי גם את מי שמנהל את העסק בפועל וגם את האדם שהעסק על שמו.

ב.צ. קשת:

יש כאן הסתייגות של ח"כ בארי, שעזב את הישיבה, ולכן נדחה את הסעיף הזה לישיבה הבאה.

מר רותם:

אני מציע שבכ"ן את החוק לקריאה סופית, ואז אפשר יהיה לקבל או לדחות את הצעתו של ח"כ בארי.

ת. פנחסוביץ:

יש לנו מספר הצעות לתיקונים טכניים שאנחנו מבקשים להוסיף.

בסעיף 13 לחוק העיקרי (סעיף 6 בהצעת

התיקון) אנחנו מציעים להוסיף שטר הפנים יאיה רשאי להתקין תקנות גם בענין הליכי הוספת תנאים לרשיון שניתן, והליכים לביטול רשיון.

אנחנו מציעים להוסיף הוראה שסעיפים 6(2) ו-3(3)

ייכנסו לחוקף ביום 1.1.75.

מר רותם:

מאחר שמדובר בתקנות של שר הפנים בקשר לתקפו של רשיון - זה צריך להיות לפני

ה-1 בינואר 1975.

מר שפט:

גם כשהיקוק נכנס לחוקף בשלב יותר מאוחר - מותר להכין תקנות להכנתו.

ת. פנחסוביץ:

אנחנו מציעים להוסיף הוראה, עפ"י בקשת אנשי עיריית ת"א, שאפשר יהיה לתת רשיון חד-פעמי לתקופה מוגבלת (כמו לקרקס למשל), דבר שלא היה קיים עד עכשיו.

הוחלט: לאשר את הצעות התיקונים הנוספות של משרד המשפטים.

ב.צ. קשת:

בזה סיימנו את הדיון בחוק.

(הישיבה ננעלה ב-10.30)